

УКАЗАНИЯ

За формата на държавния изпит за бакалаври "Индустриален бизнес и предприемачество"

Държавният изпит ще премине под формата на тест, който ще съдържа:

- **30 затворени базисни въпроса** с по 4 опции за отговор, от които само един е верен. Всеки верен отговор ще носи по 2 точки;
- **8 отворени теоретични въпроса**, като всеки от тях ще носи максимум по 5 точки.

Въпросите, които ще бъдат включени в теста ще засягат **само учебния материал, включен в темите от базовия конспект.**

Забележка. Всички студенти от минали випуски се явяват на изпит по актуализираните към 2022 г. конспекти.

КОНСПЕКТ ЗА ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ

ЗА СТУДЕНТИТЕ ОТ СПЕЦИАЛНОСТ

"ИНДУСТРИАЛЕН БИЗНЕС И ПРЕДПРИЕМАЧЕСТВО"

1. Граници и структура на фирмата. Модели на фирмено поведение. Вертикална интеграция.
2. Икономия от мащаба, концентрация и пазарна власт.
3. Ценообразуване на олигополни пазари.
4. Продуктова диференциация.
5. Същност и съдържание на операционния мениджмънт. Операционна система на предприятието. Операционна стратегия на предприятието.
6. Проектиране на продукта и избор на процеса в производствената сфера.
7. Типове производство, принципи на организация на производствените процеси, същност и видове производствени процеси в индустриалното предприятие.
8. Организация на производствените процеси по място и по време.
9. Форми на организация на производството – групова, ПЗУЛ, поточна.
10. Предприемачески прозорци.
11. Предприемачески стратегии.
12. Методи за предприемачески анализ и за генериране на идеи.
13. Учредяване на предприятие (самозаетост) и вписване в търговския или БУЛСТАТ регистъра.
14. Стратегии за растеж на фирмата.
15. Процес на планиране на маркетинговите изследвания. Дефиниране на маркетинговия и изследователския проблеми, обекта и предмета на изследването.
16. Основни изследователски стратегии в маркетинговите проучвания: формулативна, дескриптивна и каузална.
17. Подходи и методи за набиране на първични данни в маркетинговите проучвания.
18. Извадки- същност, модели и процедури за подбор.

19. Измерване и скалиране. Разработване на въпросници за нуждите на маркетинговите проучвания.
20. Дефиниране на малкия и среден бизнес.
21. Подготовка за стартиране на дейност на новосъздадената фирма (регистрация на касови апарати, регистрация и стартиране на дейност като самоосигуряващо се лице, определяне на кода на икономическата дейност).
22. Подготовка и дейности по реализация на трудови правоотношения (разработване и регистрация на трудови договори, данъчен и осигурителен режим, ведомости, инструктажи, служебни бележки).
23. Подготовка и режим на нетрудови правоотношения, договори за управления и работа с личен труд на съдружници в собствени фирми (договори, определяне и документирание на възнаграждения, данъчен и осигурителен режим).
24. Данъчен режим на малките предприятия (еднолични търговци, приравнени към тях физически лица, юридически лица).
25. Стратегическо планиране и анализ на индустриалното предприятие.
26. Планиране на производствената програма на индустриалното предприятие.
27. Планиране на производствените мощности на индустриалното предприятие.
28. Планиране на материалните ресурси и на материално-техническото снабдяване на индустриалното предприятие.
29. Планиране на труда и работната заплата в индустриалното предприятие.
30. Същност, функции и видове разходи. Организация и отчитане на разходите в предприятието.
31. Калкулиране на разходите. Интегриране на преки и непреки разходи в себестойността на обектите на калкулиране.
32. Същност, състав и структура на цената. Функции на цената.
33. Методи за формиране на изходни равнища на цената. Основни характеристики на разходните и пазарните подходи за ценообразуване.
34. Ценова политика и стратегия на фирмата. Анализи в ценообразуването. Психологически аспекти на ценообразуването.
35. Набиране и подбор на персонал. Източници и техники за набиране на кандидати. Методи за подбор на персонал.
36. Оценка на персонала – същност, цели и модели. Основни методи за оценяване на човешките ресурси.
37. Възнаграждение на персонала – същност и основни цели. Елементи на работната заплата. Форми и системи на заплащане.
38. Нормиране на труда. Видове норми и методи за определяне на трудови норми. Видове разходи на работно време и методи за определянето му.
39. Съвременни форми на организация на работно време.
40. Обща характеристика на анализа на стопанската дейност в индустриалното предприятие.
41. Анализ на производствената програма на индустриалното предприятие.
42. Анализ на производствения капацитет на индустриалното предприятие.
43. Анализ на използването на материално-енергийните ресурси и на материално-техническото снабдяване в индустриалното предприятие.
44. Динамични методи за оценка на инвестиционни проекти, NPV, IRR, BCR, ; модифицирани показатели. Оптимални инвестиции при несъвършен капиталов пазар.
45. Риск и възвръщаемост на инвестициите. Теория на портфейла. Модел за оценка на капиталовите активи.
46. Оценка на инвестициите в условията на риск. Анализ на чувствителността и критичните съотношения. Анализ на сценариите.

47. Стандартно отклонение, коефициент на вариация, нормално разпределение. Метод „Монте Карло“.
48. Същност и видове иновации.
49. Иновационна политика и фирмени иновационни стратегии.
50. Финансиране на иновациите.

ЛИТЕРАТУРА

1. Андреев, О. Съвременни системи за производствен и операционен мениджмънт. София, Софтрейд, 2013.
2. Благоев, Б., С. Благоева и колектив. Икономика на предприятието, изд. „Наука и икономика“ на ИУ – Варна, 2010.
3. Дракър, П. Иновации и предприемачество, София, Класика и стил, 2002.
4. Желев, С. Маркетингови изследвания. изд. “Стопанство”, София, 2008
5. Желев, С. Маркетингови изследвания за маркетингови решения. изд. “Тракия-М”, София, 2000.
6. Иванов, Й. Ценови аспекти на конкурентоспособността, ИУ-Варна, 2016 г.
7. Nagle, T., R. Holden, Zale The Strategy and Tactics of Pricing: A Guide to Profitable Decision Making, 5ed edition, 2014
8. Нецева-Порчева, Т., Ценообразуване на база ценност – в търсене на печеливши ценови решения, ИК – УНСС, С., 2012 г.
- Владиминова, Й., Цени и ценообразуване, УНСС, С., 2010
9. Иванов, Й., и колектив. Управление на ценообразуването. ръководство, Изд. "Наука и икономика": ИУ – Варна, 2012.
10. Иванова, И., С. Благоева. Организация на производството в индустриалното предприятие. Изд. "Наука и икономика": ИУ – Варна, 2008.
11. Кларк, М. Икономика на фирмата. С. 2002.
12. Коев, Й. Предприемачеството, Варна, Стено, 2008.
13. Коев, Й и др., Малкият бизнес, справочник почти за всеки, под редакцията на Йордан Коев, ИК Стено, Варна, 2006
14. Ламбовска, М. Управление на разходите. Тракия М, 2006.
15. Ненков, Д. Оценка на инвестициите в реални активи. София, 2005.
16. Ненов, Т. Планиране и анализ на индустриалното предприятие. Изд. «Наука и икономика»: ИУ – Варна, 2012.
17. Ненов Т. Управление на иновациите. изд. “Наука и икономика”, Варна, 2010.
18. Павлов, Пл. Иновационна активност в индустриалните предприятия от Варненска област за периода 2009-2013 година, студия, Годишник на ИУ – Варна, 2015, 214 – 257.
19. Петранов, С. Инвестиции. Второ допълнено издание, София, 2015.
20. Ракарова, С. Индустриална икономика. София, 2012.
21. Цветков, Г. Операционен мениджмънт. София: Демакс, 2006.
22. Чейз Р., Ф. Джейкобз, Н. Аквилано. Производственный и операционный менеджмент. Изд. Вильямс, Москва, Десятое издание, 2007.
23. Шинева, Р., Пл. Павлов. Организация на труда в индустрията. Изд. "Наука и икономика": ИУ-Варна, 2008
24. Шопов Д., М.Атанасова. Управление на човешките ресурси. „Тракия”, 1998.
25. Закон за малките и средните предприятия.
26. Павлов, П, Иновационна политика и стимулиране на иновациите, Варна : Наука и икономика, 2021. (Сер. Библ. Проф. Цани Калянджиев ; Кн. 76).

